

Advies aan B&W

Onderwerp

Leefgeld Oekraïense vluchtelingen

Publiekssamenvatting

Gemeente Altena start met het maandelijks uitkeren van leefgeld en eventueel wooncomponent aan vluchtelingen uit Oekraïne.

Besluit

1. Leefgeld (inclusief eventueel wooncomponent) aan Oekraïense vluchtelingen uit te keren als gemeente, totdat bekend wordt hoe de landelijke regels en werkwijze eruitzien en dit geïmplementeerd is;
2. Dit te dekken uit een nieuw gecreëerde post t.b.v. kosten die we maken in het kader van Oekraïense vluchtelingen

Teammanager

[Redacted] J

Portefeuillehouder

[Redacted] J

Altenatafel

-

Datum Altenatafel

-

Datum raad

-

Communicatie

Brieven aan betrokkenen en RIB

Datum collegebesluit

Besluit

Inhoud besluit

Datum voorstel

6 april 2022

Datum college

12 april 2022

Openbaarheid

openbaar

Kenmerk

D2022-04-002255 /
2022-012327

Opgesteld door

[Redacted] J

Team

Team Samenleving

Telefoonnummer

0183- [Redacted] J

E-mail

[Redacted] J @gemeentealtena.nl

Bijlage(n)

- a. Regeling opvang ontheemden Oekraïne
- b. brief Ministerie van J&V aan Tweede Kamer dd 30 maart 2022 (TK3940150)
- c. brief aan vluchtelingen
- d. RIB

Gemeentehuis Altena
Sportlaan 170
4286 ET Almkerk

Postbus 5
4286 ZG Almkerk

T (0183) 516100

E info@gemeenteAltena.nl

Aanleiding/Inleiding

Op 21 maart heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid een brief aan de Tweede Kamer gestuurd (TK3918914). In deze brief staat dat het vier weken duurt totdat de landelijke leefgeldregeling die nu wordt gecreëerd in werking kan treden. Tot die tijd verzoekt het ministerie gemeentes om een start te maken met het uitbetalen van leefgeld. Op 30 maart heeft het Ministerie van Justitie en Veiligheid opnieuw een brief aan de Tweede Kamer gestuurd (TK3940150) met daarin aanpassingen, zoals nieuwe geldende normbedragen qua leefgeld en wooncomponent alsook uitgebreide toelichting op de aankomende 'Regeling opvang ontheemden Oekraïne'.

Op 1 april heeft de Ministerie van Justitie en Veiligheid de Regeling opvang ontheemden Oekraïne gepubliceerd in de Staatcourant. Deze regeling is hiervoor als grondslag gebruikt.

Het leefgeld is bedoeld voor vluchtelingen uit de Oekraïne. Voor vluchtelingen in zowel de gemeentelijke opvanglocaties als bij particuliere opvang, zijn de vergoedingen volgens de regeling van het Ministerie als volgt:

Een vergoeding van €205,- per maand per persoon. Dit bedrag is bedoeld voor voeding.

Daarnaast is er een vergoeding van €55,- per maand per persoon. Dit bestaat uit een bedrag voor kleding en andere persoonlijke uitgaven.

Vluchtelingen in particuliere opvang ontvangen naast het leefgeld een extra toelage -het zogenaamde wooncomponent. De hoogte van het wooncomponent bedraagt per volwassenen €215,- per maand en per minderjarige €55,- per maand.

Het leefgeld wordt maandelijks op de eerste van de maand uitgekeerd. Indien zich een ontheemde meldt voor verstrekkingen na de maandelijks uitkering van de toelage, dan keert de burgemeester een toelage uit die naar rato is berekend voor de resterende dagen van de maand. In de daaropvolgende maand ontvangt deze ontheemde de zoals hierboven bedoelde volledige toelage.

De doelgroep in de particuliere opvang moet geregistreerd zijn in het BRP om recht te hebben op het wooncomponent. De doelgroep in de gemeentelijke opvang heeft geen recht op een wooncomponent en derhalve is inschrijving in de BRP niet noodzakelijk voor deze groep. Al heeft het natuurlijk wel de voorkeur om dit zo snel als mogelijk te regelen.

Binnen gemeente Altena stellen we het volgende voor:

- *De Regeling opvang ontheemden Oekraïne* te hanteren, inclusief bedragen voor het leefgeld en wooncomponent en voorwaarden hiervoor.

- De leefgeldvergoeding voor vluchtelingen in de gemeentelijke opvang gaat in op het moment dat zij daar zijn aangekomen;
- De leefgeldvergoeding en wooncomponent voor de particuliere opvang voor vluchtelingen in particuliere opvang betalen we uit zodra de inschrijving in BRP in behandeling is genomen en zij ontvangen met terugwerkende kracht de vergoeding per de datum dat zij zich gemeld hebben bij de gemeente. De datum van melding wordt geregistreerd;
- We stimuleren vluchtelingen om zo snel als mogelijk een bankrekening te openen in Nederland. Verschillende Nederlandse banken zijn hier al op voorbereid. Op het moment dat de landelijke regeling dan nog niet is geïmplementeerd, keren we maandelijks de leefgeldregeling uit per bankoverschrijving.
- Indien het vluchtelingen niet lukt om een bankrekening te openen, keren we het leefgeld contant uit. We gaan er van uit dat dit voor de korte termijn is, omdat vluchtelingen zodra zij een BSN-nummer en internationaal paspoort hebben, een bankrekening aan kunnen vragen en omdat de Landelijke regeling op korte termijn klaar zal zijn.
- We controleren regelmatig of de vluchtelingen die leefgeld ontvangen nog in de gemeente Altena verblijven en of ze intussen werk hebben gevonden en zelf inkomsten genereren, waardoor de leefgeldregeling en eventueel wooncomponent komt te vervallen.
- Oekraïense vluchtelingen kunnen via de website van de gemeente het leefgeld en eventueel wooncomponent aanvragen. Bij deze handeling wordt niet gevraagd om authenticatie via DigiD. Gelet op de doorlooptijden van het aanvragen van DigiD, alsook een vereiste BRP registratie een voorwaarde is, is DigiD eisen voor deze doelgroep niet wenselijk. Dit is een risico, maar gelet op de snelheid en efficiëntie (bankoverschrijving) waarmee uitbetaald kan worden, is het advies om voor deze situatie een uitzondering te maken met betrekking tot het gebruik van DigiD.
- De (digitale) aanvraag leefgeldregeling open te stellen op maandag 11 april 2022. Men kan dan alvast een aanvraag doen alvorens er een besluit genomen is door het college op dinsdag 12 april 2022. Dit versnelt het proces.

Beleidskader

Het voorstel vindt zijn grondslag binnen de Regeling van de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 1 april 2022, nummer 3936963, houdende regels voor de huisvesting en verzorging van ontheemden als gevolg van het oorlogsgeweld in Oekraïne (Regeling opvang ontheemden Oekraïne).

Beoogd resultaat

Oekraïense vluchtelingen ondersteunen in het zo snel mogelijk en zoveel mogelijk zelfstandig kunnen leven in Nederland door hen leefgeld te verstrekken.

Participatieproces

n.v.t.

Argumenten

1.1 Er is nog geen landelijke regeling

Er is nog geen landelijke regeling maar er zijn al wel vluchtelingen. Daarmee is er urgentie om met een gemeentelijke regeling te starten, precies zoals het ministerie ook verzoekt aan alle gemeenten.

1.2 Uitvoering bij gemeente zelf

Regionale samenwerking gebruiken we op dit moment vooral om van elkaar te leren, zodat we niet allemaal zelf het wiel opnieuw hoeven uit te vinden. Op het moment dat de regeling vanuit het Rijk in werking treedt, verwachten we meer regionaal samen te kunnen gaan werken. Voor nu voeren we als gemeente zelf de regie m.b.t. de leefgeldregeling in onze gemeente en kunnen we zelf het snelst handelen met elkaar en alle acties van de gemeente goed op elkaar afstemmen.

1.3 Contant geld alleen in het uiterste geval

Er bestaat een mogelijkheid dat Oekraïense vluchtelingen geen bankrekening kunnen openen, terwijl zij wel recht hebben op leefgeld en eventueel de wooncomponent. Door contant geld te verstrekken kan ook die doelgroep aanspraken maken op datgene waar zij recht op hebben. We stimuleren vluchtelingen om zo snel als mogelijk een bankrekening aan te vragen.

1.4 Terugwerkende kracht conform de regeling

Omdat niet alle vluchtelingen tegelijk geholpen kunnen worden bij inschrijving in het BRP en de controle van de gegevens niet binnen dezelfde dag geregeld is, stellen we voor het moment van in behandeling nemen van de inschrijving BRP, als eerst mogelijke betaalmoment aan te wijzen. Datum van melding bij de gemeente is dus de startdatum dat men met terugwerkende kracht recht heeft op het leefgeld.

2.1 Dekking vooruitlopend op rijksmiddelen

Omdat we een vergoeding van het Rijk gaan krijgen, creëren we een aparte begrotingspost die bij aanvang in de min gaat lopen, totdat we de middelen van het Rijk ontvangen.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1.1 De landelijke regeling is nog in wording

Dat betekent dat we nog niet zeker zijn van de inwerkingtreding, de precieze regels en wie op dat moment de uitvoering van de regeling ter hand moet nemen en of dat dan ook binnen dezelfde vier weken geregeld kan worden die het ministerie nu noemt. Dat kan betekenen dat we langer dan vier weken vanaf nu een gemeentelijke leefgeldregeling moeten toepassen.

1.2 We ontvangen pas achteraf middelen van het Rijk

Bij het achteraf ontvangen van middelen van het Rijk, bestaat altijd het risico dat dit onvoldoende middelen zijn. We registreren vanzelfsprekend alle uitgaven leefgeld en hebben hier waar nodig contact over met het ministerie.

1.3 DigiD niet gebruiken bij aanvraag

Het is een risico om DigiD niet te gebruiken bij een aanvraag waar authenticatie wenselijk is. Gezien de doorlooptijden van het aanvragen van DigiD, alsook de vluchtelingen instrueren over hoe te gebruiken tijd in beslag neemt, is nu het advies om DigiD niet te gebruiken bij de aanvraag.

Aanpak, proces en planning

Op dit moment richten we een efficiënt werkproces in, waarbij we gebruik maken van en ons laten inspireren door verschillende voorbeelden uit het land.

We sluiten zoveel als mogelijk aan bij de werkprocessen van Burgerzaken met betrekking tot het inschrijven in het BRP.

De eerste betalingen vinden zo mogelijk in de week van 11 april 2022 plaats. De Oekraïense vluchtelingen ontvangen hierover een brief.

Duurzaamheid

n.v.t.

Financiën

De kosten voor het leefgeld en wooncomponent gaan op piekmomenten minimaal €83.000 euro per maand kosten. Dit is gebaseerd op 175 volwassen vluchtelingen die allen in particuliere opvang verblijven en het maximale bedrag van €475,- per maand ontvangen. Uiteraard zijn niet alle personen volwassenen en de kosten per maand zullen daardoor waarschijnlijk minder zijn. Op dit moment wordt het aantal Oekraïense vluchtelingen die in de gemeente Altena in particuliere opvang verblijven geschat op 175-200 personen.

Het aantal vluchtelingen die nu (woensdag 6 april 2022) ingeschreven staan in de BRP is ongeveer 70 personen.

De dekking vindt plaats op fcl 6610211 'Opvang Oekraïners'

Aspecten bedrijfsvoering

n.v.t.

Communicatie

Alle vluchtelingen die recht hebben op leefgeld, krijgen daarbij een brief met meer informatie in het Nederlands en Oekraïens. Daarnaast verspreiden we communicatie over deze regeling via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen.

Regionale aspecten

Wij proberen zoveel mogelijk aan te sluiten op de werkwijze die regionaal ook gehanteerd wordt. Door middel van goed en frequent overleg op verschillende thema's worden zaken met elkaar besproken en afgestemd.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen